

คำถามทบทวนบทที่ 4

1. จงบอกจุดเด่นจุดด้อยของการจัดการศึกษาแบบเรกจิโอ เอมีเลีย

ตอบ จุดเด่น คือ ดำเนินการโดย กลุ่มผู้ปกครอง ซึ่งในโรงเรียนนี้มาลากุซซี่ได้ทำงานกับกลุ่มครูที่มีคุณสมบัติที่แตกต่างจากครูโรงเรียนอื่นๆ! ครูเหล่านี้เต็มไปด้วยความคิดที่มากมาย กระตือรือร้น และมีพลังที่ไร้ขอบเขตในการทำงานมาลากุซซี่ ทำงานร่วมกับครูกลุ่มนี้ด้วยทัศนคติว่า ในขณะที่ครูกำลังสอนนักเรียนอยู่นั้น ครูก็กำลังเรียนรู้จากนักเรียน การเรียนรู้จากนักเรียนทำให้ครูตระหนักถึงความด้อย โอกาสของนักเรียนในด้านสุขภาพอนามัย ภาวะทุพ โภชนาการ การใช้ภาษาท้องถิ่นที่เคยชินจนไม่คุ้นเคยกับภาษาอิตาลีมาตรฐาน มาลากุซซี่และกลุ่มครูเพิ่ม เป้าหมายของการทำงานมาสู่กลุ่มของผู้ปกครองในการช่วยแก้ปัญหาที่พบในเด็กการทำงานร่วมกับ ผู้ปกครองเพื่อเป็นประโยชน์ต่อเด็ก

จุดด้อย คือ เป็นงานที่กลุ่มครูและมาลากุซซี่ขาดทั้งความรู้และประสบการณ์ แต่ทุกคนมีความมุ่งมั่นที่ไปถึงประโยชน์สูงสุดของเป้าหมายนั้น ดังนั้นการทำความเข้าใจกับผู้ปกครองก็คือ หลักการที่ว่าสิ่งที่เกี่ยวกับเด็กและสิ่งที่เด็กต้องการนั้นเราต้องเรียนรู้จากเด็ก ซึ่งหลักการนี้อาจถูกต้องใน บางสถานการณ์หรือไม่ถูกต้องในบางสถานการณ์ การลองถูกลองผิดของมาลากุซซี่เป็นการเรียนรู้ที่นำมา ซึ่ง ปัญหาและเป็นการนำร่องและเตรียมตนเองต่อการเปลี่ยนแปลงในปี ๑๙๖๓

2. จงออกแบบการสอนแบบโครงการตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมีเลีย

ตอบ การสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย (Reggio Emilia)

"ศิลปะคือการเรียนรู้ ความคิดและความรู้สึกของเด็กที่สามารถบูรณาการสู่การเรียนรู้อย่างมีความหมายและเป็นแบบแผน"

ลอริส มาลากุซซี่ (Loris Malaguzzi) เป็นผู้วางรากฐานการสอนแบบเรกจิโอเอมีเลีย จากการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยให้กับ โรงเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยในเมืองเรกจิโอเอมีเลีย ซึ่งอยู่ทางตอนเหนือของประเทศอิตาลี วิธีการเรียนการสอนแบบเรกจิโอเอมีเลียอยู่บนพื้นฐานว่าสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาคือตัวกระตุ้นให้เด็กอยากเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบนี้เน้นการเรียนแบบโครงการเป็นฐาน ประสานกับการแสดงออกทางความคิดและภาษาด้วยงานศิลปะสร้างสรรค์ วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบเรกจิโอเอมีเลียได้รับการยอมรับและเผยแพร่ไปสู่ประเทศต่างๆ ตั้งแต่ ค.ศ. 1970 เป็นต้นมา

แนวคิดพื้นฐาน

นักศึกษาเด็กเสีย โอเอมิลี มีความเชื่อว่าเด็กมีความสามารถในการรับรู้ตั้งแต่กำเนิดและเจริญพัฒนาการกิริยาท่าทางและการแสดงออกของเด็กไม่ว่าจะเป็นแวตา สีหน้าการสื่อสาร

การสัมผัสจำเป็นต้องเป็นสิ่งแสดงออกถึงการรับรู้ และความต้องการที่จะมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กกับบุคคลแวดล้อมรอบตัว

เด็กเป็นผู้มีความพร้อมและศักยภาพ ในตอนที่จะเรียนรู้หากสิ่งที่เด็กต้องการเรียนรู้นั้นสนใจได้รับการยอมรับสนับสนุนจากผู้ใหญ่ซึ่งอาจเป็นทั้งครูและผู้ปกครอง แล้วสามารถถ่ายทอดความคิดความรู้ความเข้าใจด้วยภาษาที่เด็กถนัด เช่น งานศิลปะ เด็กสามารถบอกสิ่งที่เด็กเรียนรู้อธิบายสิ่งที่เข้าใจได้จากงานศิลปะสร้างสรรค์ที่เขาทำ บรรยากาศของการเรียนที่สร้างให้เด็กมีความสุข และคุ้นเคยจะช่วยเสริมการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกับสภาพสังคม ที่เด็กอาศัยอยู่จะส่งเสริมเด็กให้เกิดการเรียนรู้

โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีครูเป็นสื่อของการสอนนำพาให้เด็กสามารถสร้างการเรียนรู้ด้วยการ

กระทำ การแสดงออก การจัดสิ่งแวดล้อม และการกระตุ้นที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยการค้นพบด้วยตนเอง

การเรียนการสอน

การเรียนการสอนแบบเรกจิโอเอมิลี มาจากความต้องการปลูกฝังศิลปะและวัฒนธรรมของอิตาลีโดยให้เด็กได้รับความรัก รู้จักสิ่งที่ดี มีศิลปะสุนทรีย์ สอดคล้องกับความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคล โดยครูและผู้ปกครองต้องอุทิศร่างกาย และแรงใจเพื่อสนับสนุนเด็กให้เด็กเห็นคุณค่าของศิลปะที่ปรากฏจากการเรียน ซึ่งเด็กปฐมวัยสามารถทำได้ เพราะเด็กมีความสามารถและมีศักยภาพพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการจัดสภาพการเรียนการสอนของครูและการสนับสนุนของผู้ใหญ่ องค์ประกอบพื้นฐานในการเรียนการสอนที่สำคัญมี 4 ประการ คือ

1. โครงการที่เด็กต้องการเรียนรู้
2. ศิลปะสร้างสรรค์ที่เด็กใช้ภาษาสื่อการเรียนรู้
3. การจัดสิ่งแวดล้อมสนับสนุนการเรียนรู้ทั้งดงาม
4. การยอมรับอย่างสุดประสาทรหว่างเด็กครูและผู้ปกครอง

หลักสูตรตามแนวคิดแบบเรกจิโอเอมีเลียจะไม่มีกำหนดเนื้อหาที่แน่นอนชัดเจน ครูเพียงแต่วางเป้าหมายการเรียนรู้ไว้กว้างๆ เท่านั้น หัวข้อการเรียนรู้ของเด็กจะเกิดขึ้นจากเด็กสนใจของเด็ก ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทาง ให้ครูสามารถจัดเตรียมสื่อศิลปะได้เท่านั้น การดำเนินโครงการที่เด็กต้องการเรียนรู้เป็นได้ทั้งโครงการระยะสั้นและโครงการระยะยาวอาจเป็นสัปดาห์หรือเป็นเดือนขึ้นอยู่กับระยะความสนใจของเด็ก ครูอาจยุติโครงการได้เมื่อสังเกตพบว่าเด็กหมดความสนใจหรือเด็กได้รับคำตอบที่ต้องการแล้ว ระหว่างการดำเนินโครงการเพิ่มการเรียนรู้ของเด็ก เด็กจะถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกนึกคิดผ่านงานศิลปะ เช่น การวาดภาพ การปั้น ครูต้องกระตุ้นให้เด็กสื่อสารด้วยภาษาศิลปะสร้างสรรค์ตามที่เด็กคิดหรือจินตนาการ ผลงานของเด็กที่ทำในแต่ละช่วงระยะเวลาของการเรียน ครูต้องชื่นชม และนำเสนออย่างสวยงาม เช่น นำใบไม้ที่เด็กเก็บมาศึกษานำภาพวาดของเด็กมาประดับชั้นเรียนด้วยศิลปะที่สวยงาม การเรียนการสอนแบบเรกจิโอเอมีเลียจะเน้นงานศิลปะ โรงเรียนที่จัดการสอนแบบนี้จึงต้องมีครูศิลปะประจำและมีห้อง หรือ บริเวณการแสดงงานศิลปะเป็นสำคัญ

ตามแนวคิดของเรกจิโอเอมีเลีย เด็กต้องใช้ความสามารถและปัญญาของตนเองในการค้นหาคำตอบที่ตนต้องการรู้ อีกทั้งยังสามารถสื่อความคิดด้วยภาษาของเด็กที่เป็นงานศิลปะอีกด้วยซึ่งเป็นความถนัดและความสุขของวัยเด็ก

แนวทางการสอนเรกจิโอเอมีเลียด้วยการเสริมการสอนแบบโครงการด้วยเชื่อว่า (1) เด็กเรียนรู้ได้ดีจากการค้นปัญหาด้วยการลงมือกระทำด้วยตนเอง (2) สื่อศิลปะเป็นรูปแบบ โดยธรรมชาติที่ทำให้มีการแสดงออกและการค้นคว้าที่นำไปสู่การเรียนรู้ของเด็กและการเข้าใจโลก

(3) ครูเปรียบเสมือนผู้ร่วมเสริมสร้างให้แก่เด็ก

วิธีการจัดการเรียนการสอน

การเรียนการสอนแบบเรกจิโอเอมีเลียเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สื่อการสอนที่เน้นเด็กเป็นฐาน โดยเด็กเองเป็นคนคิดหัวข้อโครงการที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนดังนี้

1.การเตรียม

แม้ว่าการเรียน การสอนแบบเรกจิโอเอมีเลียจะเป็นการสอนที่เน้นเด็กเป็นฐาน เด็กเป็นผู้เลือกเรื่องที่จะเรียนก็ตาม รายการเตรียมยังเป็นหน้าที่ส่วนหนึ่งของครูผู้สอนสิ่งที่ครูผู้สอนเตรียมอาจเป็นดังนี้

1 จัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์สร้างสรรค์สำหรับงานศิลปะของเด็ก

2 จัดเตรียมหัวข้อโครงการที่คาดว่าเด็กจะสนใจทั้งระยะยาวและระยะสั้น สำหรับให้เด็กเลือก ในกรณีที่เด็กคิดไม่ออกหรือไม่มีความคิดเห็นจะเรียนเรื่องอะไร

2.การดำเนินการ

ขั้นนำ

ครูนำประเด็นเพื่อให้เด็กคิดหัวข้อที่สนใจเรียนด้วยการนำเสนอปัญหา ให้เด็กคิดแก้ปัญหา เช่นถ้ามีปัญหามันพัง ช่างไม้จะอย่างไร เมื่อถามแล้วให้เด็กคิดหาแนวทางบอกว่าช่างไม้จะอย่างไรซึ่งอาจมีวิธีการหลากหลายวิธี จากจุดนี้จะนำไปสู่การกำหนดหัวข้อเรื่องที่จะเรียนการเลือกหัวข้อที่จะเรียนนี้ครูอาจมีวิธีการเลือกต่อไปนี้

1 สังเกตความสนใจของเด็กและนำมาแนะนำหัวข้อให้กับเด็กเมื่อเห็นว่าสำคัญ

2 หัวข้อที่นำมาสอนอาจเป็นความสนใจของครูและความต้องการทางวิชาชีพที่เห็นว่าเด็กต้องเรียน เช่นเรื่องยาเสพติด

3 ความสนใจร่วมกันระหว่างครูและเด็ก

4 บางหัวข้ออาจนำมาจากความสนใจของผู้ปกครองหรือชุมชน

ขั้นสอน

เมื่อเด็กกำหนดหัวข้อโครงการที่ต้องการเรียนรู้แล้วให้ถูกตั้งคำถามที่จะนำไปสู่การดำเนินขั้นตอนการเรียนรู้ตามลำดับ ดังนี้

1.วางแผนงาน

1. ครูให้เด็กหาคำตอบที่ **1** ว่าเนื้อหาที่อยากรู้มีอะไรบ้าง

2. ครูให้เด็กหาคำตอบที่ **2**ว่าจะใช้เครื่องมืออะไรในการสื่อความคิดหรืออธิบาย โดยใช้งานศิลปะอาจจะเป็นการวาดรูปงานศิลปะสร้างสรรค์แล้วแต่ความสนใจของเด็ก

3. ครูให้เด็กหาคำตอบที่ **3**ว่าจะดำเนินการอย่างไรให้เด็กคิดว่าจะหาคำตอบของเนื้อหาที่ตนอยากรู้ในคำตอบที่ **1**ว่าจะดำเนินการอย่างไรเป็นรายบุคคลหรือช่วยกันเป็นกลุ่มย่อย

2.ดำเนินการ

เป็นขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมเด็กจะออกศึกษาค้นคว้าหาความรู้ตามแผนการที่กำหนด ครูบันทึกความก้าวหน้าของเด็กโดยการจัดสารนิทัศน์จากผลงานของเด็กในการศึกษาแต่ละเรื่องแต่ละประเด็นแล้วนำมาเสนอเป็นงานเชิงศิลปะแสดงที่ป้ายนิทรรศการหรือตกแต่งมุมศิลปะในห้องเรียน ผลงานที่ครูนำมาจัดแสดงได้แก่

- ภาพถ่ายกิจกรรมหรือเรื่องที่เกี่ยวข้อง
- ภาพวาดของเด็ก

- ภาพตัดปะหรือสิ่งประดิษฐ์ที่ตกแต่งด้วยเศษผ้าเศษเหล็กเศษวัสดุต่างๆที่เด็กจัดทำ
- สิ่งก่อสร้างของเด็ก
- ภาพปั้นที่เด็กทำจากการศึกษาเรียนรู้
- หรือแม้วัสดุสิ่งของที่เด็กเก็บมาศึกษาครูก็นำมาแสดงให้เห็นสวยงามได้เช่นเด็กเก็บใบไม้มาครูนำมาจัดใส่ถาดติดประดับห้องเรียนเป็นต้น

3. ขั้นสรุป

การสรุปประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กเป็นกิจกรรมที่สำคัญเพราะการสะท้อนบ้านเด็กได้เรียนรู้อะไรบ้างหลังจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้แล้วเด็กจะต้องจัดระเบียบสิ่งที่ได้เรียนมาแล้วนำเสนอผลสรุปที่เด็กได้รับรู้มา เมื่อเสร็จสิ้นการเรียนรู้เด็กจะนำผลงานมาแสดงเป็นนิทรรศการหรือติดแสดงไว้ให้ดูจุดประสงค์เพื่อให้เห็นการทำกิจกรรมของเด็กความก้าวหน้าสิ่งที่เด็กได้เรียนรู้ผู้ปกครองทราบผลงานที่เกิดขึ้นกับเด็ก

4. การประเมินผล

1. การแสดงออกทางความคิดด้วยงานศิลปะของเด็ก
2. ผลการเรียนรู้จากการค้นหาคำตอบของเด็ก
3. ผลงานเด็ก

สภาพแวดล้อมในโรงเรียนแนวเรกจิโอ เอมีเลีย

เนื่องจากการเรียนการสอนแนวเรกจิโอ เอมีเลีย ที่จะเน้นให้เด็กได้แสดงความคิด ได้ลงมือทำโครงการ งานศิลปะ การเรียนรู้จากสิ่งรอบตัว ดังนั้นสภาพแวดล้อมในโรงเรียนต้องเอื้ออำนวยต่อความคิดสร้างสรรค์และการเรียนรู้ค่อยข้างมาก รวมถึงอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ต้องพร้อม เพื่อให้เด็กได้นำมาใช้ได้อย่างเต็มที่ เช่น อุปกรณ์สำหรับงานศิลปะ สีประเภทต่างๆ เครื่องมือตัดเย็บ เทป กาว กระดาษต่างๆ กระดาษสี เป็นต้น รวมถึงต้องมีพื้นที่สำหรับเด็กได้สร้างผลงานได้แบบไม่จำกัด เช่น โต๊ะขนาดใหญ่ ห้องทดลอง สนามหญ้า เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีที่สำหรับแสดงผลงานของเด็กได้อย่างหลากหลายมุม เช่น มุมศิลปะ มุมงานประดิษฐ์ มุมแผนผัง มุมโมเดล โครงการเป็นต้น ซึ่งทั้งหมดนี้จะต้องเป็นหน้าที่ของครู และผู้ปกครองที่จะต้องช่วยกันสร้างสภาพแวดล้อมดังกล่าว รวมถึงชุมชนภายนอกด้วยที่จะต้องพร้อมเป็นแหล่งเรียนรู้ ปลอดภัย ให้กับเด็ก

การนำไปใช้

การจัดการเรียนการสอนแบบเรกจิโอเอมีเลียได้รับความสนใจและมีการนำไปใช้อย่างแพร่หลาย

ข้อจำกัดที่เป็นข้อสังเกตของการสอนแบบ เรกจิโอ เอมีเลีย คือ ใช้เวลาในการเรียนแต่ละเรื่องนาน ทำให้มีโอกาสนับได้น้อยเรื่อง ขอบเขตของการเรียนรู้แคบสาระการเรียนรู้ได้มีเฉพาะเรื่องที่เรียนเท่านั้น ดังนั้นเพื่อให้เด็กพัฒนาครอบคลุมทุกด้านครูควรบูรณาการความรู้ทางคณิตศาสตร์ การเขียน อ่าน ในระหว่างการจัดกิจกรรมในโครงการด้วย

ข้อดีของการเรียนการสอนแบบ เรกจิโอ เอมีเลีย คือ การจัดกลุ่มเด็กเป็นกลุ่มเล็ก จะช่วยเด็กในการเรียนรู้สังคมเพิ่มขึ้น มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สังเกตการณ์ทำงานร่วมกัน เกิดการยอมรับ สร้างความอดทน ทำให้เกิดพัฒนาการด้านสังคม นอกจากนี้การใช้งานศิลปะเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้สึนึกคิดของเด็ก เด็กรู้สึกการสังเกตสิ่งต่างๆ ฝึกสายตา การมอง การใช้กล้ามเนื้อ สร้างความรักความชอบในงานศิลปะให้กับเด็ก

ครูจะต้องศึกษาหาความรู้ตลอดเวลาเพื่อจะได้นำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายให้กับเด็ก เพราะเด็กจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีการสร้างสถานการณ์ หรือการจัดสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศที่ชวนให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย แล้วเชื่อมโยงสู่การจัดประสบการณ์โดยนำข้อมูลที่ได้มาเชื่อมโยงเข้าสู่การจัดสถานการณ์ หรือกิจกรรมที่นำเด็กไปสู่ประสบการณ์การเรียนรู้ตลอดเวลา และมีการเตรียมคำถามที่กระตุ้นหรือสร้างความสนใจให้เด็กได้คิดและสื่อออก โดยครูต้องมีการนำเสนอทางเลือกที่หลากหลาย คอยสนับสนุนต่อจากนั้นครูปล่อยให้เด็กได้คิด และสังเกตเด็กเป็นรายบุคคล ให้เวลาเด็กได้คิดแก้ปัญหา และค้นหาคำตอบด้วยตนเองโดยที่ไม่เร่งเด็ก ครูต้องจดบันทึก และเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องจากการสังเกต แล้วส่งเสริมให้เด็กได้ตั้งศักยภาพของตนเองออกมาอย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับวัย

อ้างอิง

กุลยา ตันติผลาชีวะ.(2551). รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัย
ศึกษา. กรุงเทพฯ : เบรน-เบสบุ๊ค จำกัด

กนกวรรณ ถาวรสุข. เรกจิโอ เอมีเลีย หรือ เรจโจ เอมีเลีย (Reggio Emilia).ที่มาของ
เว็บไซต์ : <http://taamkru.com/th>

โรงเรียนแนวการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย (Reggio Emilia).ที่มาของเว็บไซต์
: <http://www.rakluke.com/school->

3. จงออกแบบการสอนแบบ METAL เพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้าน วิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยกำหนด ชั้นเรียน และหน่วยการเรียนรู้เอง ตอบ กิจกรรมการสอนเรื่องสี

กิจกรรมที่ 1 : สีสนสารพันสี

จุดประสงค์:

รู้จักและบ่งบอกได้ว่าสีที่เห็นเป็นสีอะไร

อุปกรณ์ :

บัตรกระดาษแข็ง 9 แผ่นขนาด 80 x 80 มม.มีสีแดง ฟ้า เหลือง เขียว ส้ม
ม่วงคราม น้ำตาล ขาว และดำ

ขั้นตอน : ให้วางบัตรสีต่างๆ ที่มีทั้งหมดตรงหน้าเด็ก บอกให้เด็กเลือกบัตรคนละ
ใบ แล้วก็บอกชื่อสีให้

ถูกต้อง คำถามที่จะช่วยเด็ก

- ชูบัตรสีเหลืองให้ครูดูซิ

- ชูบัตรสีขาให้ครูดูซิ

- บัตรของเธอสีอะไร?

- บอกให้เด็กเอาบัตรวางกลับไปทีกองบัตร แล้วพูดว่า " ให้หยิบไปแต่

บัตรสีแดง สีแดง

เท่านั้นนะ "

- ให้ถามเด็กที่ไม่มีบัตรอยู่ในมือเลย " ทำไมเธอถึงไม่มีบัตรอยู่ในมือ

เลย"

- ให้ชี้ไปที่บัตรซึ่งกองอยู่รวมกัน แล้วถามว่า " เธอจะพูดถึงบัตรกองนี้ว่า
อย่างไรได้บ้าง? ทำไมมันจึงกองรวมกันอยู่บนโต๊ะอย่างไร?

- จัดวางบัตรเรียงให้เป็นแถวบนโต๊ะ แล้วพูดว่า " ครูกำลังมองไปที่บัตรสี
แดง หยิบขึ้นมาให้ครูดูซิว่ามันเป็นใบไหน" และ " ครูกำลังมองบัตรที่ไม่ใช่สีแดง
หยิบให้ครูดูซิว่ามันเป็นใบไหน

- "ครูกำลังมองดูบัตรที่อยู่ใกล้บัตรสีแดง ใบที่อยู่ใกล้กันมากๆนะ หยิบ
ให้ครูดูซิว่ามันเป็นใบไหน" ถ้าบัตรสีแดงอยู่ระหว่างบัตรสีสองใบที่อยู่ติดกัน ให้

เด็กชี้ไปที่บัตรใดบัตรหนึ่งแต่เพียงใบเดียวให้ยืนยันคำตอบของเด็กว่าถูกหรือผิด และสนับสนุนให้เด็กมองไปทางอื่นๆบ้าง

- "ครูกำลังมองไปที่บัตรใบแรกในแถวชี้หรือชี้ให้ครูดูซิว่ามันเป็นบัตรใบไหน บัตรนั้นสีอะไร ถ้าเด็กชี้ไปที่ปลายแถวข้างหนึ่งเท่านั้น ก็ให้รับรองคำตอบของเขาแล้วพูดเพิ่มเติมว่า "มีบัตรใบไหนอีกไหมที่จะเป็นใบแรกได้?"

- ให้เด็กมองไปทางอื่นๆบ้าง

การจบกิจกรรม คือ การสรุปให้เด็กรู้ว่า มีสีอะไรบ้าง การเรียนตามกิจกรรมประจำหน่วยนี้ เด็กจะได้คิดตามคำถามที่ครูใช้กระตุ้น เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของกิจกรรม

การประเมินผล

การสังเกตจากการร่วมกิจกรรม และ การตอบคำถามที่แสดงว่าเด็กสามารถรับรู้ข้อมูลต่างๆ

เข้าใจความหมายของรูปทรง จัดแยกสิ่งของแต่ละกลุ่มได้ถูกต้อง ทั้งนี้การเรียนรู้แต่ละหน่วยให้ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้ประจำหน่วยนั้นๆ

การจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้

แม้ว่าการจัดการเรียนการสอนแบบมาทาลจะมีอุปกรณ์การเรียนตามหน่วยการเรียนรู้แล้วก็ตาม

มุมวิทยาศาสตร์ยังเป็นวงที่สำคัญสำหรับการสอนแบบมาทาล ในห้องเรียนต้องมีการจัดมุมแสดงวัตถุธรรมชาติที่เด็กสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา วัตถุธรรมชาติได้แก่ ต้นไม้ ก้อนหิน เป็นต้น มุมการเรียนรู้ควรมีแสงสว่างมากพอ อากาศถ่ายเทดี มีวัตถุสลับเปลี่ยนอยู่เสมอ เพื่อกระตุ้นให้เด็กอยากรู้ อยากเรียน ครูต้องจัดวางตกแต่งให้สวยงามน่าสนใจ หากเด็กจะนำมาสมทบด้วยก็ได้ ส่วนวัตถุที่เด็กเบื่อควรคัดออกไม่ต้องนำมาแสดง วัตถุที่แสดงแต่ละชิ้นควรมีป้ายกำกับ หรือมีคำอธิบายเพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้และค้นคว้าด้วยตนเอง

บทบาทครู

บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนมีดังนี้

1. ครูเป็นผู้วางแผนการสอน ในการจัดการเรียนการสอนแบบมาทาลต้องใช้อุปกรณ์เพื่อการเรียนการสอนตามลำดับขั้นตอน ผู้สอนต้องวางแผนขั้นตอนการสอน พร้อมการจัดเตรียมอุปกรณ์หรือวิธีการสอนที่จำเป็น

2. ครูเป็นผู้นำกิจกรรม การสอนแบบมาทาลเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ต้องมีปฏิบัติ

มีการลงมือกระทำ (**Action Process**) ครูต้องเป็นผู้นำให้กิจกรรมดำเนินไปตามจุดประสงค์ของการเรียนการสอน

3. ครูเป็นผู้กระตุ้นการเรียนรู้ ครูต้องรู้จักการใช้คำถามเพื่อให้เด็กสามารถพัฒนาการเรียนรู้อย่างเป็นนักวิทยาศาสตร์ การเรียนรู้ที่ดีอยู่ที่คำถามของครูที่ใช้กระตุ้นเด็ก ประเด็นคำถามจะเป็นดังนี้

คำถามให้สังเกต

ให้จำแนกสิ่งของที่มีลักษณะเหมือนกัน เช่น แข็งเหมือนกัน นุ่มเหมือนกัน

เด็กรู้ได้อย่างไรว่ามันเป็น....(สิ่งที่เด็กหยิบ)

ให้แยกสิ่งที่ไม่ใช่...ออก

มีอะไรเหมือนกันบ้าง มีอะไรที่ไม่เหมือนกันบ้าง

ถามให้วิเคราะห์
มีอะไรอยู่ในตะกร้านี้บ้าง
ทำไมดินสอต้องแข็ง ดินน้ำมันต้องนิ่ม
ให้ดูสิ่งของในกองแล้วจำแนกกลุ่มสี มีสีอะไรมากที่สุด
ทำไมเราต้องใช้กระดาษชำระเช็ดหน้า ทำไมไม่ใช้กระดาษหนังสือพิมพ์

คำถามสังเคราะห์
เราจะใช้ตะกร้าทำประโยชน์อะไร
สิ่งที่เด็กมองเห็นเรียกว่าอะไร
ดอกไม้ใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง

คำถามประเมิน
จะเกิดอะไรขึ้นถ้าโต๊ะมี 2 ขา
อะไรแข็งแกร่งกว่ากัน
ให้พยายามหาของที่ใช้เป็นที่นั่งได้ในห้องนี้
ให้ดูผลไม้บนโต๊ะนี้แล้วให้หาว่า มีอะไรที่รสน่าจะเปรี้ยวและสิ่งใดที่มีรสน่าจะหวาน
จะเกิดอะไรขึ้นถ้าเราเอาน้ำเทใส่น้ำแกงที่อร่อย
ถ้าถุงเท้าแข็งจะเป็นอย่างไร

การตั้งคำถามมีความหมายกับการจัดกิจกรรมวิทยาศาสตร์แบบมาทาลมาก เพราะจะกระตุ้นให้เด็กคิดและสังเกตสิ่งที่กำลังเรียนรู้ การเรียนวิทยาศาสตร์ แท้จริงคือ "การสืบค้นข้อความรู้ด้วยการสังเกตคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมิน เพื่อให้ได้คำตอบอย่างมีเหตุผล การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

เนื่องจากการสอนวิทยาศาสตร์แบบมาทาล เป็นโครงการที่ทดลองสำหรับเด็กประถมศึกษาและเป็นชุดการสอน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการเรียนของเด็กที่อยู่ในแง่ของการรับทราบผลการเรียนรู้ และร่วมติดตามความสนใจของเด็กในการใช้ทักษะพื้นฐานและการเรียนวิทยาศาสตร์ที่บ้านโดยเป็นการทำงานร่วมกันและประสานการเรียนรู้ระหว่างครู ผู้ปกครอง และ เด็ก

การนำไปใช้

การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์แบบมาทาล เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความสามารถทางวิทยาศาสตร์เป็นการเฉพาะ แต่ในการจัดการเรียนการสอนที่แท้จริงได้เน้นการส่งเสริมพัฒนาการร่วมด้วยเช่นกัน อย่างน้อยก็เป็นการจัดการเรียนการสอนที่อยู่ในกรอบของตารางกิจวัตรประจำวัน ที่เด็กสามารถได้เล่นและได้รับประสบการณ์ด้านอื่นด้วย การเรียนการสอนแบบมาทาลเป็นการเรียนเสริมที่การจัดมุมการเรียนรู้ยังคงอยู่ แต่ให้เน้นความเป็นวิทยาศาสตร์หรือเสริมความรู้ทางวิทยาศาสตร์ประกอบกับการเรียนรู้ด้านอื่นๆ ไปพร้อมกัน การนำกิจกรรมการสอนมาใช้กับเด็กปฐมวัย ในบางเรื่อง บางอุปกรณ์ครูอาจจำเป็นต้องปรับให้สอดคล้องกับวัยและพัฒนาการของเด็ก

แหล่งที่มา : กุลยา ตันติผลาชีวะ.(2551). รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ : เบรน-เบสบุ๊ค จำกัด

อาภาพร พาชีรัตน์. (2558). แนวความคิดเกี่ยวกับโปรแกรมมาทาล. ที่มาของเว็บไซต์ :

<http://www.kroobannok.com/blog/article-78047>

4. การประเมินแฟ้มสะสมงานมีประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างไร

ตอบ ผลงานเด็กใน **Portfolio**จะ สนองตอบต่อความมุ่งหมายดังต่อไปนี้หรือไม่

1. เพื่อใช้ในการสื่อสารกับผู้ปกครอง

2. บ่งบอกถึงความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคน

3. เป็นสิ่งที่แสดงถึงความรับผิดชอบในหน้าที่ของครู

ครูต้องมั่นใจและสามารถตรวจสอบได้ว่า **Portfolio** ที่จัดทำขึ้นมานั้นสนองตอบความมุ่งหมาย

ดังที่กล่าวมาหรือไม่

การเก็บผลงานของเด็กจะไม่เป็นการประเมินผล ถ้าผลงานแต่ละชิ้นไม่ได้รับการประเมินจากครู

หรือคนอื่นๆ แฟ้ม กระเป๋า กล่องหรือถุงนานาชนิดที่เก็บชิ้นงานของเด็ก โดยชิ้นงานแต่ละชิ้นไม่ได้รับการ ประเมินจึงมิใช่การประเมินผล แต่เป็นการเก็บสะสมผลงานเท่านั้น เช่น แฟ้มสะสมงานขีดเขียน งานศิลปะ จะเป็นเพียงแค่แฟ้มสะสมงานเด็ก แฟ้มสะสมงานนี้จะเป็เครื่องมือการประเมินต่อเมื่องานที่สะสมแต่ละ ชิ้นถูกใช้ในการบ่งบอกความก้าวหน้าและความต้องการของเด็ก **Portfolio** จึงมิใช่เป็นเพียงแฟ้มสะสมงาน ที่เป็นการเก็บการรายงานที่คงที่ แต่เป็นแฟ้มสะสมงานนักเรียนที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เป็นการเก็บ สะสมอย่างต่อเนื่องที่สร้างสรรค์โดยครูและนักเรียน

ครูสามารถใช้ **Portfolio** ในการสื่อสารกับผู้ปกครองอย่างมีคุณค่าเพราะการเก็บผลงานเด็กอย่าง ต่อเนื่องและสม่ำเสมอในแฟ้มสะสมงานเป็นข้อมูลให้ผู้ปกครองสามารถเปรียบเทียบความก้าวหน้าที่สุด ของตนมีเพิ่มขึ้นจากผลงานชิ้นแรกในชั้นต่อๆ มา ข้อมูลในแฟ้มสะสมงานประกอบด้วยตัวอย่างผลงานการ ชีตเขียน การวาด การอ่าน และข้อมูลในประเด็นบางประการของนักเรียนที่ครูเป็นผู้บันทึก เช่น จำนวน เล่มของหนังสือที่เด็กอ่าน ความถี่ของการเลือกอ่านที่มุมหนังสือในช่วงเวลาเลือกเสรี การเปลี่ยนแปลงทาง อารมณ์ ทักษะคิด เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้จะสะท้อนภาพของความงอกงามในเด็กแต่ละคนได้ชัดเจนกว่าเกรด **A B C** ครูจะต้องชี้แจงให้ผู้ครองทราบถึงที่มาของการเลือกชิ้นงานแต่ละชิ้นที่สะสมในแฟ้มสะสมงานนี้ เช่น เป็นชิ้นงานที่ดีที่สุดในช่วงระยะเวลาที่เลือกชิ้นงานนั้น ชิ้นงานที่แสดงของความต่อเนื่องของงาน โครงการ ครูควรเชิญผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการคัดสรรชิ้นงานที่บรรจุในแฟ้มของเด็ก **Portfolio** มีผล สะท้อนถึงการจัดกิจกรรมของครูชิ้นงานใน **Portfolio** แสดงถึงสาระของกิจกรรมที่ครูจัดให้กับเด็กครูสามารถเลือกชิ้นงานจากเด็กที่มีความแตกต่าง ในระดับคุณภาพของงานที่ครอบคลุมทั้งคุณภาพสูง ปานกลาง และต่ำ แลกเปลี่ยนกับเพื่อนครูเพื่อช่วยกันวิเคราะห์ถึงผลของกิจกรรมที่มีต่อเด็ก ตลอดจนการปรับเปลี่ยนกิจกรรมในครั้งต่อไป ครูยังสามารถเก็บชิ้นงานของนักเรียนเป็น **Portfolio** ของครูที่แสดงถึงผลการจัดการเรียนการสอนของครู

5. ให้นักศึกษาออกแบบระบบการจัดเก็บใน Portfolio สำหรับเด็กปฐมวัย

ตอบ การประเมิน โดยใช้แฟ้มผลงาน (Portfolio Assessment)

การประเมิน โดยใช้แฟ้มผลงาน เป็นการประเมินผลพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียนตาม สภาพที่แท้จริง ซึ่งผลงานชิ้นต่างๆ ที่รวบรวมได้นั้นแสดงถึง ความรู้ ความสามารถ ความพยายาม เจตคติและความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของนักเรียน ครูใช้แฟ้มผลงานเป็นที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ นักเรียนและใช้เป็นสิ่งกระตุ้นให้นักเรียนสะท้อนความคิด ความรู้สึกที่เกิดจากการทำงาน และค้นพบความก้าวหน้าของตนเอง อีกทั้งใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองให้ได้รับทราบข้อมูล ความก้าวหน้าของตนเอง อีกทั้งใช้เครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองให้ได้รับทราบข้อมูล ความก้าวหน้าเกี่ยวกับพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียน

วัตถุประสงค์ของแฟ้มผลงาน

1. เพื่อแสดงให้เห็นพัฒนาการและการเรียนรู้ของนักเรียน
2. เพื่อแสดงให้เห็นกระบวนการทำงาน หรือความพยายามของนักเรียน
3. เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินพิจารณาความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นรายบุคคล
4. เพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับผู้ปกครองในเรื่องเกี่ยวกับนักเรียน

5. สร้างความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียนในการพัฒนานักเรียน
บทบาทของผู้ปกครองที่มีต่อการใช้แฟ้มผลงาน

1. สนทนา พูดคุย แสดงความชื่นชม ความสามารถความก้าวหน้าในการเรียนรู้
ของนักเรียน
2. การถามรายละเอียดและซักถามอุปสรรค ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในการทำงาน
ของนักเรียน
3. ควรหาโอกาสพบปะครูประจำชั้น เพื่อปรึกษาหารือ ร่วมช่วยพัฒนาโรงเรียน
4. ตรวจสอบความก้าวหน้า พัฒนาการของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

ความสำคัญในการประเมินผลโดยใช้แฟ้มผลงาน

ผลงานอิสระ หมายถึง ผลงานที่เด็กเป็นผู้คัดเลือกจากผลงานต่างๆ ที่ตนเองหาทั้ง
จากที่บ้านและที่โรงเรียน หลังจากคัดเลือกผลงานแล้วเสร็จเด็กต้องให้เหตุผลใน
การเลือกผลงานว่าเพราะเหตุใดจึงเลือก งานชิ้นนี้ โดยครูเป็นผู้บันทึกการแสดง
ความคิดเห็นของเด็กที่มีต่อผลงานของตนเอง และอ่านข้อความที่ บันทึกให้เด็ก
ฟัง (ในกรณีที่เด็กสามารถเขียนได้เด็กจะเป็นผู้คัดลอกข้อความลงในแบบประเมิน
ด้วย ตนเอง)

ผลงานที่ผู้ปกครองเลือก หมายถึง ผลงานเด็กที่ผู้ปกครองคัดเลือกจากผลงานเด็กที่
ได้รับจากครู หรือคัดเลือกจากผลงานที่เด็กกับผู้ปกครองร่วมกันสร้างสรรค์ โดย
พิจารณาคัดเลือกผลงานที่เด็กกับผู้ปกครองร่วมกันสร้างสรรค์ โดยพิจารณาคัด
เลือกผลงานที่ดีที่สุดของเด็ก และอ่านข้อความดังกล่าวให้ เด็กฟังอีกครั้ง ก่อนที่จะ
ส่งกลับคืนให้ครูประจำชั้น

ผลงานเฉพาะ หมายถึง ผลงานที่ครูเป็นผู้จัดเก็บ โดยครูเป็นผู้กำหนดเป้าหมาย
หรือวัตถุประสงค์ใน การจัดเก็บและเขียนขั้นตอนการทากิจกรรมในงานชิ้นนั้น
อย่างละเอียดชัดเจน โดยคำนึงถึงความ สอดคล้องของหลักการจัดประสบการณ์
ของโรงเรียนที่เน้นทักษะกระบวนการคิด ทักษะการคิดทาง วิทยาศาสตร์
ใครทำอะไร อย่างไรในแฟ้มผลงาน

ผู้ปกครอง

1. เมื่อได้รับผลงานเด็กจากครูประจำชั้น พูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับผลงาน
2. จากนั้น (อาจให้เด็กร่วม) พิจารณาคัดเลือกผลงานเด็กที่คิดว่าดีที่สุดหรือเป็น
ผลงานที่สะท้อนให้
เห็นถึงพัฒนาการ การเรียนรู้ของเด็ก และเขียนข้อคิดเห็น ในทางที่สร้างสรรค์ต่อ
ผลงานชิ้นนั้น
เมื่อเขียนเสร็จอ่านให้เด็กฟังและส่งกลับคืนครูประจำชั้นตามจำนวนครูระบุไว้)
3. เข้าร่วมนิทรรศการแฟ้มผลงาน โดยแสดงความคิดเห็นและพูดคุยกับครูเพื่อรับ
ทราบ

ความก้าวหน้าพัฒนาของเด็ก

1. สร้างสรรค์ผลงานจากกิจกรรมที่บ้านและที่โรงเรียน
2. คัดเลือกผลงานตนเองที่ทาทั้งจากที่บ้านและที่โรงเรียน
3. สะท้อนความคิดเห็นจากผลงานของตนเอง โดยบอกเหตุผลในการเลือกผลงานว่าเพราะเหตุใด
จึงคัดเลือกงานชิ้นนี้
4. สะท้อนความคิดเห็นต่อผลงานของผู้อื่น โดยการกล่าวชื่นชมหรือข้อเสนอแนะในผลงานชิ้นนั้นๆ
1. ศึกษาพัฒนาการ จิตวิทยาการเรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนการสอน หลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียน เพื่อดำเนินการจัดทาแผนจัดประสบการณ์
2. วางแผนการจัดทาผลงานเฉพาะเก็บผลงาน โดยระบุขั้นตอนการทาและวัตถุประสงค์ของงานให้ สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนในแผนการจัดประสบการณ์ที่ระบุไว้
3. ดำเนินการจัดเก็บผลงานเฉพาะตามแผนที่กำหนดวางไว้และรวบรวมผลงาน (ผลงานอิสระ ผลงานที่ผู้ปกครองเลือก ผลงานเฉพาะ) เป็นรูปเล่ม
4. วางแผนการจัดแสดงผลงานของเด็กในรูปแบบนิทรรศการแฟ้มผลงาน
5. ประชาสัมพันธ์งานนิทรรศการแฟ้มผลงานให้ผู้ปกครองในรูปแบบต่างๆ
6. จัดแสดงนิทรรศการและแลกเปลี่ยนข้อมูลที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของเด็ก

แบบประเมินของผลงาน ชื่อกิจกรรม วันที่เก็บผลงาน วิธีดำเนินกิจกรรม

ผลงานเฉพาะ สิ่งที่หนูอยากรู้เกี่ยวกับบ้าน

1. ครูเล่านิทานเรื่อง“บ้านใบไม้”ให้เด็กฟัง
2. เด็กและครูร่วมกันสนทนาถึงเนื้อหาในนิทานเรื่อง“บ้านใบไม้”
3. ครูใช้คำถามเพื่อกระตุ้น ให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็นและเปิด โอกาสให้เด็กทุกคนมีส่วนร่วมในการตั้งคำถามที่ตนเองอยากรู้เกี่ยวกับเรื่องบ้าน
4. ครูอธิบายและสาธิตกิจกรรม“สิ่งที่หนูอยากรู้เกี่ยวกับเรื่องบ้าน”ดังนี้
5. เด็กนำเสนอผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน

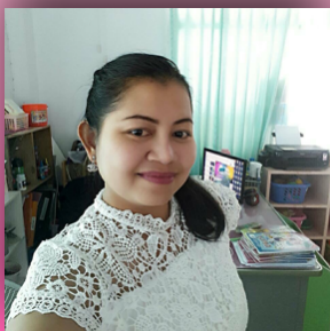
วัตถุประสงค์ในการทากิจกรรม ทักษะกระบวนการคิด

1. ทักษะการสื่อสาร
 - 1.1 ด้านการแสดงออก โดยผ่านผลงานการวาดภาพ
2. ทักษะการแสวงหาความรู้
 - 2.1 ด้านการถาม จากการแสดงออกทางความคิดโดย การตั้งคำถามในสิ่งที่หนูอยากรู้เกี่ยวกับเรื่องบ้าน ในสิ่ง ที่ตนเองต้องการเรียนรู้
3. ทักษะการคิดขั้นสูง

3.1 ด้านการคิดวิเคราะห์ จากการคิดวิเคราะห์โดยใช้ ความรู้หรือประสบการณ์ เดิม เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการ คิดให้ได้มาซึ่งคำถามที่ตรงประเด็นในสิ่งที่ตนเอง อยาก รู้เกี่ยวกับบ้าน

ทักษะกระบวนการคิดทางวิทยาศาสตร์

1. ประสาทสัมผัส ด้านการฟัง จากการฟังคำสั่งและฟัง คำถามสิ่งที่หนูอยากรู้ เกี่ยวกับเรื่องบ้านของเพื่อนในชั้น เรียน
2. การซักถาม จากการสนทนาหรือแสดงความคิดเห็นใน การปฏิบัติกิจกรรมและ การตั้งคำถามในสิ่งที่ตนเอง อยากรู้เกี่ยวกับเรื่องบ้าน
3. อยากรู้อยากเห็น จากการได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม
4. การเชื่อมโยง จากการวาดภาพเพื่อถ่ายทอดความคิดในสิ่งที่ตนเองอยากรู้ เกี่ยวกับบ้าน

นางสาวสรินทร์ เอิบพรมราช 571031321058
วิชากระบวนการค้นหาคำถามใหม่ทางการศึกษาปฐมวัย
ภาคเรียนที่ 2/2560